

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12CoP/15/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4420201865
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Soňa Zmeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4420201865.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Zmekovej a sudkýň JUDr. Renáty Pátrovičovej a JUDr. Denisy Šaligovej vo veci starostlivosti o maloletého: F. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny N. D., dieťa rodičov: matky K. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. Q. XXX/XX, K., toho času A. X/X, N. D., a otca F. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. Q. XXX/XX, K., o návrhu otca na zníženie výživného a o návrhu matky na úpravu styku, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č. k. 16P/50/2020-238 zo dňa 23.11.2020 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výrokoch I. a III. **z r u š u j e** a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom I. výrokom zamietol návrh otca na zníženie výživného, II. výrokom zastavil konanie o úpravu styku otca s maloletým dieťaťom a III. výrokom rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Tento rozsudok súd prvej inštancie odôvodnil s odkazom na ustanovenia § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1,3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“), § 29 ods. 1 a § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“). V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že otec sa návrhom doručeným dňa 29.04.2020 domáhal nariadenia neodkladného opatrenia, a to zníženia výživného zo sumy 280 eur na sumu 30 % zo sumy životného minima. Návrh odôvodňoval tým, že sa vrátil na B. kvôli pandémie dňa XX.XX.XXXX, následne bol v domácej karanténe, je bez práce a bez príjmu. Následne oznámil, že sa nedomáha nariadenia neodkladného opatrenia, ale zníženia výživného vzhľadom na situáciu vo svete a vyhlásenú pandémiu. Pracoval na základe živnostenského listu ako M. v K., odkiaľ sa vrátil dňa XX.XX.XXXX a nemal možnosť nájsť si prácu. Býva v spoločnej domácnosti v byte v jeho osobnom vlastníctve s manželkou, ktorá je evidovaná na ÚPSVaR K. a momentálne vykonáva P. W. s odmenou 130 eur mesačne. Manželka má v osobnej starostlivosti maloleté dieťa z prvého manželstva, na ktoré je určené výživné vo výške 50 eur, ktoré nie je platené. Z príjmu, ktorý mal podľa vlastného vyhlásenia vo výške 2000 eur uhrádza mesačné zálohové platby, nájomné 193 eur, plyn 6 eur, elektrinu 27 eur, internet 28 eur a 16 eur, telefón 32 eur, úrazové cestovné poistenie 74 eur, úrazové poistenie 89 eur a poistenie ochrany práv 26 eur. Nemá žiadne úspory, vlastní motorové vozidlo E. E. r. výroby XXXX zakúpené v r. 2018 za 2900 eur, na ktoré platí havarijné poistenie 243 eur a povinné zmluvné poistenie 104 eur. Žiadal znížiť výživné zo sumy 280 eur na sumu 140 eur od 01.06.2020 a tým zmeniť rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č. k. 12P/14/2019-166 zo dňa 31.10.2019, ktorý nadobudol právoplatnosť 16.12.2019.

2. Matka žiadala návrh otca zamietnuť. Poukázala na zamestnanie otca od r. 2012 vo firme N. - K., T. K., kde mal uzavretú zmluvu o dielo, určenú hodinovú sadzbu a nemal výdavky s cestou za prácou, ubytovaním, nákupom materiálu a dostával diéty. Výdavky na dieťa sa neustále zvyšujú vzhľadom na jeho vek a pohlavie; náklady na oblečenie sú vysoké, pretože meria XXX cm a má číslo obuvi XX.

Syn má astmu, na čo berie lieky, mesačne dopláca 15 eur a kupuje mu aj výživové doplnky 10 - 20 eur. Najväčším výdavkom je celodenné stravovanie doma. Jej výdavky pozostávajú z prenájmu bytu vo výške 360 eur mesačne, nákladov na internet 15 eur, kredit na telefóny 30 eur a platí tiež životnú poisťku pre syna vo výške 20,10 eura, ktorú prevzala na seba, pretože otec ju nechcel platiť. Synovi kúpila novú posteľ a matrac v hodnote 150 eur. Otec o neho nejaví žiadny záujem, neberie si ho k sebe, ani na Vianoce a ani počas prázdnin, všetky výdavky i počas tohto obdobia pre dieťa zabezpečuje ona. Má XX rokov, problémy s operovanou chrbticou a aj psychické problémy. Nevlastní byt, ani auto. Otec dieťaťa je zdravý chlap, B. a prácu si môže nájsť.

3. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní zistil, že matka býva ako nájomníčka v X-izbovom byte s dohodnutým mesačným nájomným 360 eur na dobu určitú od 15.08.2019 do 15.08.2020. Otec mal za rok 2019 základ dane 6.869,61 eura a zaplatil daň vo výške 1.305,22 eura. Z evidencie o jeho príjmoch navrhovateľa zo dňa 28.06.2020 vyplýva, že celková hodnota faktúr predstavovala sumu 41.223 eur od júna 2018 do júna 2019, uhradená čiastka bola vo výške 34.815 eur a zostatok neuhradených faktúr vo výške 6 408 eur. Otec dňa XX.XX.XXXX uzavrel so zamestnávateľom C. B. B..T..Y.. K., A. XX/XX, dohodu o pracovnej činnosti na dobu určitú od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX s dojednaným pracovným časom 5 hodín týždenne a s odmenou za vykonanú prácu 3,34 eura / hodina brutto. Zamestnanec sa zaviazal vykonávať pre zamestnávateľa prácu V. W./B. v zmysle článku I. dohody. Okresný úrad K. potvrdil prijatie oznámenia o pozastavení prevádzkovania živnosti otca na dobu od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX vo všetkých predmetoch podnikania uvedených na doklade o živnostenskom oprávnení vydanom dňa XX.XX.XXXX Okresným úradom v K.. Otec dňa XX.XX.XXXX podpísal s ÚPSVaR K. dohodu č. XX/XX/XX Z./XXXX o poskytnutí finančného príspevku, v zmysle ktorej by mu mal byť poskytnutý príspevok za mesiac marec 2020 pri poklese tržieb 40 a viac % vo výške 270 eur a za mesiac apríl a máj 2020 pri poklese tržieb 80 a viac % vo výške 540 eur. Manželka otca, C. V., bola zamestnaná za posledné 2 roky v období od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX u zamestnávateľa V. K. s priemerným vymeriavacím základom vo výške 506 eur. K rodinným a majetkovým pomerom účastníkov sa písomne vyjadрила aj manželka otca, pričom súd prvej inštancie jej podania do odôvodnenia rozsudku opísal. Okrem toho súd v odôvodnení uviedol aj predmet dedičského konania týkajúci sa manželky otca. Daňové priznanie matky za rok 2019 obsahuje údaj o tom, že základom dane bola suma 2.639,62 eura. Súd sa oboznámil aj s dohodou o podmienkach vykonávania P. H. zo dňa XX.XX.XXXX uzavretou s ÚPSVaR K., podľa ktorej sa úrad zaviazal vyplatiť manželke navrhovateľa príspevok vo výške 130,90 eura mesačne, ak odpracuje 64 hodín do 15 pracovných dní.

4. V konaní sp. zn. 12P/14/2019 sa návrhom zo dňa 16.01.2019 matka dieťaťa domáhala zvýšenia výživného zo sumy 230 eur na sumu 300 eur. Z daňového priznania matky za rok 2018 mal súd preukázané, že základom dane bola suma 3.368,29 eura. Z daňového priznania otca za rok 2018 mal súd preukázané, že základom dane bola suma 5.507,34 eura. Z evidencie príjmov otca vyplýva, že za obdobie 06/2017 do 06/2018 boli predložené faktúry v hodnote 34.965 eur a uhradená čiastka vo výške 29.700 eur. Zostatok na úhradu suma 5.265 eur. Otec uzavrel dňa XX.XX.XXXX manželstvo s C. V.. Matka predložila nájomnú zmluvu zo dňa 15.08.2019 uzavretú na dobu určitú od 15.08.2019 do 15.08.2020, v zmysle ktorej predmetom nájmu bol F. byt v N. D. na A. L. s dohodnutým nájomným vo výške 360 eur. Rozsudkom č. k. 12P/14/2019-166 zo dňa 31.10.2019, právoplatným dňa 16.12.2019, súd zmenil predchádzajúci rozsudok Okresného súdu Komárno 9P/155/2017-76 zo dňa 06.06.2018 v časti výšky výživného na maloletého F. B. tak, že výživné zvýšil zo sumy 230 eur na sumu 280 eur od 01.02.2019. Zároveň zročné výživné za obdobie od 01.02.2019 do 31.10.2019 vo výške 450 eur súd povolil otcovi splácať v mesačných splátkach po 50 eur spolu s bežným výživným počnúc dňom právoplatnosti rozsudku až do úplného vyrovnania s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia.

5. Otec na návrhu na zníženie výživného zotrval s tým, že v D. už nemohol pracovať, jeho príjmy poklesli a bola mu priznaná pomoc vo výške 540 eur, ktorú dostal za mesiac apríl 2020. Manželka poberá len príspevok vo výške 130,90 eura a po zaplatení všetkých výdavkov aj výživného ostane hlboko v mínuse. Má podnikateľský a sporiaci účet v H. A. a manželka má svoj účet. Na jeho účte má zostatok podľa vlastného vyhlásenia 2.000 eur. Príjem manželky z činnosti je minimálny, posledné mesiace žiadny. On nemá žiadne zdravotné problémy a ani nie je evidovaný v žiadnej odbornej ambulancii. Podľa jeho predstáv sú výdavky na dieťa v sume 140 eur. Po uzavretí dohody jeho čistá mesačná mzda je 68 - 70 eur. S návrhom na úpravu styku nesúhlasil, pretože nechce mať nič spoločné s matkou a každý nech si žije na svojom piesočku. Snaží sa hľadať si prácu a informoval sa len u známych ohľadne voľných

pracovných miest. Po vykonanom dokazovaní žiadal návrhu vyhovieť a výživné znížiť na sumu 140 eur od najbližšieho mesiaca vzhľadom na danú situáciu. So späťvzatím návrhu matky ohľadne úpravy styku súhlasil.

6. Súd konštatoval, že matka býva so synom v N. D., kam sa bola nútená presťahovať v roku 2018, lebo sa snažila nájsť bývanie a vytvoriť vhodné podmienky pre dieťa. Jej výdavky na bývanie v N. D. sa zvýšili oproti výdavkom v K. a okrem toho sa jej zvýšili výdavky na cestovné do zamestnania 35 eur mesačne. Má ukončené B. vzdelanie, od roku XXXX po rekvifikácii pracuje v W. L. a je odmeňovaná na základe provízií vo výške okolo 500 eur. Má exekúcie v sociálnej poisťovni a zdravotnej poisťovni vo výške okolo 3.000 eur. Syn od septembra 2020 nastúpi do X. ročníka D.K. v N. D.. Matka má jednorazové výdavky v súvislosti so začiatkom šk. roka: strava 20 eur, ZRPŠ 20 eur, triedny fond 10 eur, knihy a pracovné zošity z anglického jazyka matematiky okolo 100 eur. Hlavným výdavkom sú náklady na stravu vzhľadom na vek, pohlavie a vzrast dieťaťa. Náklady na stravu sú mesačne okolo 200 eur, trpí na astmu a je evidované u imunológa od roku 2006, kde mesačne dopláca na lieky okolo 15 eur. U očného lekára je dieťa evidované od roku 2007, okuliare je mu potrebné meniť každé dva roky, okolo 120 eur. Podľa matky otec by si mohol nájsť prácu aj na B., resp. by mohol predať auto. Okrem výživného nijakým iným spôsobom na dieťa neprispieva. Nevyužil ani možnosť nakontaktovať sa na mal. dieťa cez sociálne siete. Ona v r. XXXX predala byt za cenu 20 000 eur, z ktorej bol vyplatnený zostatok hypotéky vo výške 14 000 eur, a od r. 2019 býva v podnájme. Uviedla, že návrh na úpravu styku podala preto, že dieťa otca veľmi potrebuje, pričom doteraz styk ponechaný na dohodu. Tento návrh matka zobrala späť, pretože dieťa nechce zaťažovať viacej ako doteraz.

7. Kolízny opatrovník v záverečnej reči uviedol, že otec neuviedol žiadne dôvody a zdravotné problémy, pre ktoré by si nemohol nájsť riadnu prácu. Výdavky na dieťa sa neustále zvyšujú, a preto zníženie výživného nie je v jeho záujme.

8. Súd konštatoval, že dieťa má zo zákona právo na výživu, ide o jeho zákonný nárok. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom je obmedzené na obdobie, kým dieťa nie je schopné samo sa živiť. Každý z rodičov bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom zásadne trvá po celú dobu prípravy dieťaťa na budúce povolanie pokiaľ je táto doba spoločensky odôvodnená. Tak je to vtedy, keď sa dieťa pripravuje na svoje budúce povolanie a pokračuje vo vysokoškolskom štúdiu, ktoré nadväzuje na štúdium stredoškolské. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti sa vychádza z kritéria schopností, možností a majetkových pomerov rodičov s prihliadnutím na odôvodnené potreby oprávneného dieťaťa. Výživou dieťaťa sa rozumie zaobstarávanie, resp. uspokojovanie všetkých životných potrieb pre všestranný telesný a duševný vývoj dieťaťa. Potreby dieťaťa sú odstupňované jeho vekom, telesnou a duševnou vyspelosťou, zdravotným stavom a spôsobom prípravy na budúce povolanie. Pri rozhodovaní o zmene výživného musí súd posúdiť komplexne všetky zmeny pomerov účastníkov, ku ktorým došlo do predchádzajúcej úpravy, a musí tiež prihliadnuť na vývoj životných nákladov za celé obdobie, ktoré uplynulo od vydania posledného rozhodnutia o výživnom, tzv. valorizačnú klauzulu zakotvenú v § 78 ods. 3 Zákona o rodine. Odôvodnené potreby dieťaťa sú závislé predovšetkým od jeho veku, zdravotného stavu, fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu a obsahu jeho prípravy na budúce povolanie, od hodnoty jeho majetku, prípadne výšky vlastných príjmov dieťaťa a sú bezprostredne ovplyvňované schopnosťami, možnosťami a majetkovými pomermi rodičov. Pre určenie výšky výživného pre dieťa sú teda rozhodujúce reálne zárobkové možnosti, schopnosti a majetkové pomery každého z rodičov, ktoré sú dané nie len ich subjektívnymi vlastnosťami, ale aj okolnosťami objektívneho charakteru.

9. Po vykonanom dokazovaní súd urobil záver, že návrh otca nie je dôvodný. Svoj návrh na zníženie výživného odôvodňoval tým, že sa dňa XX.XX.XXXX musel vrátiť zo D., kde pracoval, z dôvodu celosvetovej pandémie; odvtedy žiadny príjem nemal. Potvrdil, že jeho príjem, keď pracoval v D., bol vo výške 2.000 eur mesačne. Teraz žije v spoločnej domácnosti s manželkou, ktorej príjem predstavuje sumu 130,90 eura z príspevku v zmysle dohody o P.J. zo dňa XX.XX.XXXX. Spolu s nimi býva i dieťa manželky vo veku XX rokov, pričom obývajú nehnuteľnosť vo výlučnom vlastníctve otca. Nevyhnutné výdavky na bývanie pozostávajú zo zálohových platieb na bývanie, nájomné 193 eur, plyn 6 eur, elektrina 27 eur, internet 28 eur a 16 eur. Celková suma nákladov na bývanie je vo výške 270 eur. Ďalšie výdavky sú poplatky za telefón 32 eur, cestovné poistenie 74 eur, úrazové poistenie 89 eur, poistenie ochrany

práv 26 eur a výdavky v súvislosti s vlastníctvom motorového vozidla, havarijné poistenie 243 eur a povinné zmluvné poistenie 104 eur. Pri rozhodovaní o návrhu bolo potrebné zohľadniť finančné možnosti povinnej osoby, t.j. navrhovateľa a zmenu pomerov od posledného rozhodovania súdu. Pri rozhodovaní súd zohľadňoval príjem navrhovateľa za posledných 12 mesiacov, t.j. za obdobie od novembra 2019 do novembra 2020. Súd vychádzal z toho, že príjem otca podľa jeho vyhlásenia za obdobie práce v D. činil minimálne 2.000 eur mesačne a za obdobie od marca 2020 do augusta 2020 príjem otca mohol predstavovať sumu 540 eur v zmysle dohôd o poskytovaní finančného príspevku, ak by si ich otec dieťaťa riadne uplatnil, t.j. spolu vo výške 3.240 eura, a za obdobie od septembra 2020 do novembra 2020 príjem otca v zmysle dohody o vykonaní práce spolu vo výške 210 eur. Po spočítaní vyššie uvedených súm celkový príjem otca predstavoval sumu 14.690 eur, čo v priemere mesačne predstavuje sumu 1.224 eur. Z uvedeného príjmu určené výživné vo výške 280 eur predstavuje 23 %. V zmysle platnej judikatúry súdov výživné na mal. dieťa by malo predstavovať 20 - 30 % z príjmu rodiča. Je zarážajúce, že otec ako muž v B. veku, bez zdravotných problémov i napriek výdavkom, na ktoré poukazyval a ktoré mal i v čase posledného rozhodovania súdu, nepodnikol žiadne kroky na to, aby bol jeho príjem vyšší, prípadne, aby jeho príjem predstavoval aspoň minimálnu mzdu, ktorej výška v roku 2020 predstavovala sumu 580 eur. I z uvedenej minimálnej mzdy po zaplatení určeného výživného by otcovi dieťaťa zostala suma vyššia ako je životné minimum podľa zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime. Príjmy otca musia byť vyššie, než aké boli preukázané, takže otec dieťaťa nemá príjem len v zmysle dohody o vykonaní práce vo výške 70 eur mesačne, kde vykonáva prácu len počas 5 hodín týždenne. Sám otec dieťaťa uviedol, že zaslal tri životopisy a mal sa zúčastniť pohovoru na Okresnom B. K., kde bolo voľné miesto M., kde nešiel, pretože už pracoval na základe dohody o pracovnej činnosti na dobu určitú zo dňa XX.XX.XXXX. Je zrejmé, že príjem M. v riadnom pracovnom pomere by bol určite vyšší, ako je jeho príjem v zmysle dohody. Príjem otca po zaradení do tarifnej triedy a zohľadnení praxe by dosahoval aspoň minimálnu mzdu, ku ktorej po riadnom plnení si pracovných povinností by bolo možné získať osobný príplatok, prípadne odmeny. Otec svojím postojom a svojím konaním bez dôležitého dôvodu sa vzdal príjmu, z ktorého by bol schopný uhrádzať doteraz určené výživné, a tak sa uplatňuje ustanovenie § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Navyše otec nevykonáva práce v zmysle živnostenského oprávnenia s poukazom na ich pozastavenie, a preto je nepochybné, že nie sú dôvodné ani jeho výdavky v súvislosti s platením poistných súm v súvislosti s podnikaním, a to úrazové cestovné poistenie, úrazové poistenie a poistenie ochrany práv. Životná úroveň otca je vyššia, keďže žije v spoločnej domácnosti s manželkou a mal. dieťaťom v nehnuteľnosti, ktorá je v jeho výlučnom vlastníctve a vlastní motorové vozidlo rok výroby XXXX zakúpené v roku 2018. Pri skúmaní životnej úrovne účastníkov konania súd zohľadnil i finančnú situáciu manželky otca mal. dieťaťa, ktorá nadobudla finančné prostriedky titulom dedenia po svojich rodičoch. Je nepochybné, že v čase keď nepracovala, prípadne keď nemala dostatočný príjem, jej finančne vypomáhal otec mal. dieťaťa, pretože za posledné 2 roky bola evidovaná ako zamestnanec od 26.09.2017 do 31.10.2018, avšak príjem jej bol vyplácaný len za 4 mesiace a výška priemerného vymeriavacieho základu bola 506 eur. Matka žije v prenajatom byte a jej čistý mesačný príjem je podľa jej vlastného vyhlásenia 500 eur s tým, že je všeobecne známe, že v období pandémie, t. j. od 12.03.2020 sa uzatvára menej W. D., prípadne sa rušia a ak sa zruší W. D. skôr, ako uplynie zákonná lehota, je W. povinný vrátiť vyplatenú províziu. Vzťahy medzi rodičmi dieťaťa a rodinnými príslušníkmi sú narušené. Zníženie výživného nie je v záujme dieťaťa a doteraz určené výživné postačuje na pokrytie jeho potrieb, hlavne na stravu vo výške 200 eur na mesiac a výdavkov v súvislosti so školou, školskými pomôckami s tým, že nepokrýva alikvotnú časť nákladov na bývanie vo výške 180 eur mesačne. Výdavky na bývanie je potrebné započítavať do pravidelných výdavkov v súvislosti s výživným.

10. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie otec dieťaťa, ktorý navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a jeho návrhu na zníženie výživného vyhovieť. Uviedol, že v rámci covid pandémie priletel domov zo D., kde pracoval, a nikto nevedel, čo bude ďalej. Od apríla si hľadal zamestnanie a informoval sa viac menej telefonicky. V septembri XXXX musel pozastaviť činnosť B. a pomáha si brigádne. Čo sa týka finančného príspevku v rámci covid pandémie, mal príspevok vyplatený len raz, lebo mal vyplatené ešte 2 mesiace z predošlej práce. Podľa rozsudku mohol mať príjem 540 eur ako pandemický príspevok, ale nemal; inak je bez príjmu ako takého. On nie je v tejto situácii ten, ktorý má platiť 280 eur na dieťa. Nemá na základné potreby, všetko platí jeho manželka, lebo ako manželia si navzájom pomáhajú. Pritom ona sama má dieťa, na ktoré sa výživné 49,79 eura rieši exekučne. Matka ako H. W. môže pracovať aj z domu. Nájomná zmluva na bývanie matky s nájomným 360 eur je podľa neho neplatná, lebo taký dokument by mal byť riadne podpísaný. Kým nepredala ich byt, nevedela platiť cca 150 eur mesačne, a teraz vie platiť až 360 eur? Matka neustále klame a zavádza; na dieťa prispieval aj mimo výživného, a to finančne, či kúpou oblečenia a darčekom. V r. XXXX, keď sa pokúsila o B., bol

syn zverený do jeho osobnej starostlivosti. On neplatí výživné na dieťa, ale na jej dlžoby, ktoré má v skutočnosti v zdravotnej a sociálnej poisťovni dokopy vyše 15.000 eur a suma v sociálnej poisťovni rastie každý mesiac. Namietal aj niektoré výdavky z titulu výdavkov na syna - lieky, okuliare.

11. Matka v písomnom vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že otec odmietol pohovor na lepšie finančne ohodnotenú prácu, nešiel na pohovor ako M., ale zobral prácu za mesačný príjem 70 eur a tvrdil, že mu to stačí. Zároveň sa mu znížili náklady, lebo má pozastavenú činnosť a nemusí platiť odvody. Čo sa týka výhovorky na covid, mal by sa prebrať do reality a hľadať si prácu. K vyjadreniu matka priložila ponuku prác v jeho odbore s tým, že všetky sú aktívne. Navyše má životnú poisťku 99 eur mesačne, čo si môže dovoliť len klient s vysokým zárobkom; môže to zrušiť a bude mať výživné na jediného syna. Deti sú druhý rok doma a ona musí synovi zabezpečiť celodennú stravu (výška syna XXX cm, XX kg a vek XX rokov). Nesúhlasila so znížením výživného. Ona sa už chystá do dôchodku a otec musí prevziať štafetu. Mladý zdravý človek radšej zoberie od syna, ako pohnúť sa urobiť niečo pre prácu. Kto chce pracovať, hľadá spôsoby, kto nie, hľadá dôvody. Súhlasila so zamietnutím zníženia výživného.

12. Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť. Uviedol, že súd dôsledne prehodnotil zárobkové pomery rodičov, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery oboch rodičov a aj odôvodnené potreby maloletého dieťaťa. Stotožnil sa s rozhodnutím súdu v plnom rozsahu.

13. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“ v spojení s § 2 ods. 1 CMP) prejednal vec bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) bez viazanosti rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 65, § 66 CMP) a po prejednaní veci rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) a § 391 ods. 1 CSP v napadnutej časti vo výroku o zamietnutí návrhu na zníženie výživného a v súvisiacom výroku o trovách konania zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd pri rozhodovaní vychádzal najmä z nižšie citovaných zákonných ustanovení:

14. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

15. Podľa § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

16. V ustanovení § 78 ods. 1 Zákona o rodine je zakotvená zásada, podľa ktorej už stanovené výživné možno zmeniť, ak dôjde k zmene pomerov. Stanovenie vyživovacej povinnosti povinného rodiča nie je nemenné. Súd pri svojom rozhodovaní v zmysle § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine zisťuje okolnosti dôležité pre určenie pôvodnej vyživovacej povinnosti a posudzuje, či sa tieto okolnosti podstatne a výrazným spôsobom zmenili, či podstatne a výrazným spôsobom zasahujú do pomerov účastníkov a či ide o zmenu, ktorá je spôsobilá privodiť potrebu novej úpravy vyživovacej povinnosti. Z tohto ustanovenia tiež vyplýva zásada, že stanovené výživné má zodpovedať pomerom, za ktorých bolo stanovené. Ak dôjde k zmene pomerov, musí sa to odraziť aj v úprave vyživovacej povinnosti. Vzhľadom na povahu výživného však pri zmene pomerov nedochádza automaticky aj k zmene vyživovacej povinnosti, ale zmena pomerov je iba dôvodom na začatie nového súdneho konania, ktoré sa môže skončiť novou úpravou výživného. Preto aj dokazovanie súdu sa musí starostlivo orientovať na to, či k zmene pomerov došlo, t. j. musia byť spoľahlivo zistené okolnosti rozhodujúce pre pôvodne stanovené výživné a okolnosti rozhodujúce pre stanovenie výživného v čase, keď sa rozhoduje o novej úprave (R 72/65). Ak k zmene pomerov skutočne došlo, súd pôvodnú úpravu výživného zmení. Zmena pomerov, ktorá odôvodňuje zmenu výživného stanoveného súdom, musí byť takej povahy, aby tu bol reálny dôvod meniť už vydané súdne rozhodnutie. Touto zmenou pomerov nie je akákoľvek zmena v hľadiskách, ktoré sú rozhodujúce pre určenie výživného, ale musí ísť o zmenu pomerov závažnejšieho (podstatného) charakteru v tých okolnostiach, ktoré tvorili podklad pre vydanie pôvodného rozhodnutia o výživnom, teda musí ísť o zmenu, ktorá sa výraznejším spôsobom prejaví v pomeroch účastníkov (R 3/67).

17. Z obsahu spisu vyplýva, že predmetné konanie sa začalo dňa 29.04.2020 na základe návrhu otca na zníženie jeho vyživovacej povinnosti na maloleté dieťa z dôvodu zníženia jeho mesačných príjmov a možnosti uhrádzať výživné v sume 280 eur mesačne, ktoré bolo stanovené rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky č. k. 12P/14/2019-166 zo dňa 31.10.2019, kedy súd dovtedajšie výživné vo výške 230 eur zvýšil na sumu 280 eur mesačne od 01.02.2019, pričom tento rozsudok s odkazom na ustanovenie § 221 písm. a) CSP neobsahuje odôvodnenie. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie vo veci samej rozhodol tak, že návrh otca na zmenu úpravy práv a povinností rodičov voči maloletému dieťaťu v časti o výživnom zamietol ako nedôvodný. Proti tomuto rozhodnutiu súdu podal otec odvolanie, ktoré je predmetom súčasného odvolacieho konania.

18. Súd prvej inštancie správne vychádzal zo zásady, že stanovenie vyživovacej povinnosti povinného rodiča voči maloletým deťom nie je nemenné a že v tomto prípade nie sú dané podmienky na zmenu rozhodnutia o výživnom podľa návrhu otca. Pri svojom rozhodovaní v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine súd zisťoval okolnosti dôležité pre určenie pôvodnej vyživovacej povinnosti a posudzoval, či sa tieto okolnosti podstatne a výrazným spôsobom zmenili, či podstatne a výrazným spôsobom zasahujú do pomerov účastníkov a či ide o zmenu, ktorá je spôsobilá privodiť potrebu novej úpravy vyživovacej povinnosti. Medzi najčastejšie dôvody zmeny pomerov možno zaradiť uplynutie dlhšieho obdobia od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti, zmenu zárobkových možností a schopností povinného rodiča, prípadne i rodiča, ktorému je dieťa zverené do výchovy, pribudnutie či ukončenie vyživovacej povinnosti, ktorá bola zohľadňovaná v čase posledného rozhodnutia, u detí nastúpenie ďalšej, vyššej formy štúdia zabezpečujúcej prípravu na budúce povolanie a iné. Pri rozhodovaní o zmene výživného sa v nadväznosti na zmenu pomerov na strane niektorého z účastníkov konania posudzujú odôvodnené potreby oprávnených ako aj možnosti, schopnosti a majetkové pomery oboch rodičov povinných poskytovať výživu svojim deťom s tým, že výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

19. Ustanovenie § 28 ods. 1 písm. a) Zákona o rodine uvádza, že súčasťou rodičovských práv a povinností je najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletých detí. Obaja rodičia majú k dieťaťu zákonnú vyživovaciu povinnosť, a preto pri svojom životnom smerovaní musia robiť všetko pre to, aby v rámci zodpovednosti za všestranný vývoj svojich detí dokázali uspokojovať všetky ich základné životné potreby, t. j. nielen fyzické potreby ale aj potreby duševné. Vo všeobecnosti možno za opodstatnené potreby z hľadiska plnenia vyživovacej povinnosti považovať nielen náklady spojené s výživou, ošatením, bývaním, starostlivosťou o zdravie, ale aj náklady súvisiace so vzdelaním, výchovou, kultúrnym a športovým vyžitím a záujmami. Pri rozhodovaní o zmene vyživovacej povinnosti súd vždy v odôvodnení svojho rozhodnutia musí nielen konštatovať, aké boli pomery v čase pôvodného rozhodovania a aké pomery sú v čase aktuálneho rozhodovania, ale tieto pomery musí zároveň aj porovnať, a to aj konštatovaním, o akú konkrétnu sumu sa tomu - ktorému rodičovi zmenili (zvýšili alebo znížili) mesačné príjmy, o akú konkrétnu sumu sa zvýšili alebo znížili náklady na domácnosť toho - ktorého rodiča a v nepodstatnej miere, o čo sa zvýšili alebo znížili náklady na výživu v širšom slova zmysle u oprávnenej osoby. Nestačí teda len konštatovanie minulého a súčasného stavu, pretože za týmto konštatovaním má nasledovať samotné porovnanie minulých a súčasných pomerov.

20. Odvolací súd sa pri preskúmaní napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie nestotožnil s tým, ako súd prvej inštancie posúdil aktuálne príjmy otca, ktoré spriemeroval aj s príjmami dosahovanými v rámci práce vykonávanej v D. do marca 2020, kedy sa otec rozhodol vrátiť na B., lebo prepukla celosvetová pandémia corona vírusu Covid 19, čo je skutočnosť všeobecne známa. Otcovi sa tým skončilo vykonávané zamestnanie s dosahovaným príjmom, z ktorého súd prvej inštancie vychádzal dňa 31.10.2019 pri rozhodovaní o výživnom v konaní sp. zn. 12P/14/2019, kedy dovtedajšie výživné vo výške 230 eur zvýšil na sumu 280 eur mesačne od 01.02.2019. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejmé, že súd prvej inštancie pri posudzovaní príjmov otca vychádzal aj z jeho dovtedajšieho príjmu dosahovaného v D. a po spriemerovaní tohto príjmu s aktuálnymi príjmami otca mu vyšla suma 1.224 eur mesačne, z ktorej by mohol doterajšie výživné stále platiť. Odvolací súd sa nestotožnil so spôsobom výpočtu príjmu otca a s posúdením jeho možností a schopností pre výživu svojho dieťaťa. Čo sa týka posúdenia možností a schopností rodičov pri určení výšky zníženého výživného, resp. pri jeho zmene odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd mal uviesť, čoho sa navrhovateľ domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, ako sa vo

veci vyjadrila druhá strana a mal jasne a výstižne vysvetliť, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil s prípadným odkazom na ustálenú rozhodovaciu prax. Odôvodnenie rozsudku musí byť presvedčivé.

21. Rozsudok bolo potrebné odôvodniť spôsobom zakotveným v citovanom ustanovení § 220 ods. 2 CSP, čo je jedným z princípov riadneho a spravodlivého procesu vyplývajúcich z Listiny základných práv a slobôd ako aj z článku 46 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov a právnymi závermi. Stav, kedy rozsudok neobsahuje náležitosti uvedené v ustanovení § 220 ods. 2 CSP, vedie v konečnom dôsledku k tomu, že sa stáva nepreskúmateľným. Ak je rozhodnutie súdu prvej inštancie nepreskúmateľné, musí ho odvolací súd zrušiť, pretože inak by zaťažil konanie vadou, ktorá môže mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Nedostatok odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutia je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces. Zákonom požadované riadne a presvedčivé odôvodnenie písomnej formy rozhodnutia súdu je nie len formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezdôvodnených, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných rozhodnutí, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci, ako aj v právnom posúdení veci. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je predovšetkým preukázať jeho správnosť a odôvodnenie súčasne musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí súdu, t.j. musí byť aj preskúmateľné.

22. Po preštudovaní obsahu spisu a napadnutého rozsudku odvolací súd prijal záver o nedostatočnej presvedčivosti a nepreskúmateľnosti tej časti rozsudku, kde súd posudzoval možnosti a schopnosti oboch rodičov pre vyživovanie svojho dieťaťa. Bolo dôležité, aby pri posúdení rozsahu vyživovacej povinnosti otca súd vychádzal z toho, že príjem otca dosahovaný v D. sa skončil zo všeobecne známych objektívnych dôvodov, a v nadväznosti na to aby súd zistil jeho možnosti a schopnosti dieťa vyživovať od mája 2020. Bolo teda treba zistiť, aké príjmy mohol otec s ohľadom na svoje vzdelanie a pracovné skúsenosti od mája 2020 dosahovať a pri rozhodovaní o návrhu na zníženie výživného už nebrať do úvahy jeho príjmy pred mája 2020. Posúdenie potrieb dieťaťa a nákladov na jeho výživu zo širšieho hľadiska bolo treba ustáliť celkovou aktuálnou sumou a zároveň konštatovať, akou sumou sa z aktuálnych príjmov môže na jeho výživu podieľať aj samotná matka. Ustálenie konečnej sumy výživného zo strany oboch rodičov má vychádzať zo skutočných opodstatnených výdavkov tak, aby sa zakladalo na logických úvahách súdu o výdavkoch na výživu dieťaťa na základe daných možností a schopností oboch rodičov podieľať sa na výžive maloletého dieťaťa. Súd prvej inštancie mal teda o. i. preskúmať aj to, akú prácu na strane otca bolo možné nájsť tak, aby bol spôsobilý svoje dieťa primerane vyživovať. V odôvodnení rozsudku posúdenie adekvátnej výšky výživného si vyžaduje konkrétne a detailnejšie odôvodnenie, než aké poskytol súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí, a to na základe úplných výsledkov dokazovania. Na druhej strane odvolací súd poukazuje na správny záver súdu prvej inštancie o tom, že prezentované príjmy otca nemôžu postačovať na uspokojovanie jeho základných životných potrieb, pričom otec s najväčšou pravdepodobnosťou má na svoje živobytie aj iné príjmy, ktoré zostali nezistené.

23. Na základe vyššie uvedených skutočností odvolací súd napadnutý výrok rozsudku o zamietnutí návrhu otca na zníženie výživného a súvisiaci výrok o trovách konania podľa § 389 ods. 1 písm. b) a § 391 ods. 1 CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V ďalšom konaní súd prvej inštancie doplní dokazovanie za účelom zistenia aktuálnych majetkových a sociálnych pomerov účastníkov konania ako aj ich nutných výdavkov a opätovne rozhodne o návrhu otca na zníženie vyživovacej povinnosti, pričom svoje nové rozhodnutie odôvodní tak, aby spĺňalo všetky zákonné náležitosti v zmysle § 220 ods. 2 CSP, a teda aby rozhodnutie súdu bolo presvedčivé a v prípadnom odvolacom konaní aj preskúmateľné. Pri posudzovaní možností a schopností otca vyživovať maloleté dieťa bude vychádzať z jeho príjmov dosahovaných alebo predpokladaných až od mája 2020. Pri rozhodovaní sa vysporiada aj s ďalšími námietkami otca v podanom odvolaní týkajúcimi sa preukázania nákladov matky na bývanie a jej pasív a aj s obsahom vyjadrenia matky k odvolaniu otca v smere konkrétnych možností jeho zamestnania. Súd prvej inštancie v ďalšom konaní viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP) rozhodne nanovo vo veci samej a zároveň rozhodne aj o trovách konania, vrátane trov konania odvolacieho (§ 396 ods. 3 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).